

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 12ης Δεκεμβρίου 1996

Υπόθεση T-137/95

Paolo Mozzaglia
κατά
Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Υπάλληλοι - Πρώην εμπειρογνώμονας εθνικής διοικήσεως σε απόσπαση -
Ημερησίες αποζημιώσεις - Αποζημίωση εγκαταστάσεως - Τόπος προσλήψεως
- Απόδοση των εξόδων ταξιδιού για την ανάληψη καθηκόντων»

Πλήρες κείμενο στην ιταλική γλώσσα . . . . . II - 1657

Αντικείμενο: Προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 1ης Σεπτεμβρίου 1994, περί αρνήσεως καταβολής στον προσφεύγοντα της αποζημιώσεως εγκαταστάσεως, αρνήσεως αποδόσεως των εξόδων ταξιδιού για την ανάληψη καθηκόντων και αρνήσεως καταβολής των ημερησίων αποζημιώσεων.

Αποτέλεσμα: Ακύρωση.

Επιτομή της αποφάσεως

Ο προσφεύγων, πρώην υπάλληλος της κοινότητας της Γένουας της Ιταλίας τεθείς στη διάθεση της Επιτροπής στις Βρυξέλλες ως αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας, διορίστηκε δόκιμος υπάλληλος της Επιτροπής με τόπο υπηρεσίας τις Βρυξέλλες.

Κατά τη διάρκεια της αποσπάσεώς του, ο προσφεύγων εξακολουθεί να αμείβεται από τον εργοδότη του στην Ιταλία και διατηρεί τη φορολογική του κατοικία στο Sant'Olcese, στην επαρχία της Γένουας. Σύμφωνα με το Καθεστώς που εφαρμόζεται επί των αποσπασμένων εθνικών εμπειρογνομόνων, ο προσφεύγων υποχρεούται να διαμένει στον τόπο υπηρεσίας του ή σε τόση απόσταση από τον τόπο αυτόν ώστε να μην παρεμποδίζεται στην άσκηση των καθηκόντων του.

Κατά τη διάρκεια της αποσπάσεως, ο προσφεύγων διαμένει κοντά στις Βρυξέλλες. Είναι συγκύριος με τη σύζυγό του οικίας εντός της επαρχίας της Γένουας. Η σύζυγος και η κόρη του προσφεύγοντος παραμένουν στην οικία αυτή κατά τη διάρκεια της αποσπάσεως. Εγκαθίστανται στις Βρυξέλλες μόνο μετά τον διορισμό του προσφεύγοντος ως δοκίμου υπαλλήλου.

Στις 18 Αυγούστου 1994 ο προσφεύγων ζητεί να του καταβληθεί αποζημίωση εγκαταστάσεως, να του αποδοθούν τα έξοδα ταξιδιού για την ανάληψη καθηκόντων και τα έξοδα μετακομίσεως και να του καταβληθούν ημερησίες αποζημιώσεις.

Η Επιτροπή απορρίπτει την αίτηση αυτή με απόφαση της 1ης Σεπτεμβρίου 1994.

Με απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1994, η Επιτροπή χορηγεί στον προσφεύγοντα το ευεργέτημα του επιδόματος αποδημίας.

Ο προσφεύγων υποβάλλει διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως αυτής την 1η Σεπτεμβρίου 1994.

Η Επιτροπή απορρίπτει τη διοικητική ένσταση και καθορίζει συγχρόνως ως τόπο καταγωγής του προσφεύγοντος το Sant'Olcese.

Επί της ουσίας

Επί των ημερησίων αποζημιώσεων

Προκειμένου να κριθεί αν ο υπάλληλος υποχρεώθηκε «να αλλάξει τόπο διαμονής», υπό την έννοια του άρθρου 10 του παραρτήματος VII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: παράρτημα VII και ΚΥΚ), ο τόπος που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι εκείνος στον οποίο ο ενδιαφερόμενος διατηρεί το κέντρο των συμφερόντων του. Για να δικαιούται ημερησίων αποζημιώσεων, αρκεί να μη μπορεί να συνεχίσει να κατοικεί σ' αυτόν τον τόπο της προηγούμενης διαμονής του. Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται διότι σκοπός των ημερησίων αποζημιώσεων είναι η αντιστάθμιση των δυσχερειών που γεννώνται λόγω της προσωρινής σχέσεως εργασίας του ενδιαφερομένου (σκέψη 40).

Παραπομπή: ΔΕΚ, 11 Αυγούστου 1995, C-43/94 P, Κοινοβούλιο κατά Vienne, Συλλογή 1995, σ. I-2441, σκέψη 21

Προκειμένου να προσδιορισθεί ο τόπος που καθόρισε ο ενδιαφερόμενος, με τη βούληση να του προσδώσει διαρκή χαρακτήρα, ως μόνιμο ή σύνηθες κέντρο των συμφερόντων του, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα πραγματικά στοιχεία που τον απαρτίζουν. Συνεπώς, ο τόπος που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη δεν είναι κατ' ανάγκη αυτός στον οποίο διέμενε ο υπάλληλος ακριβώς πριν από τον διορισμό του (σκέψη 41).

Παραπομπή: ΔΕΚ, 15 Σεπτεμβρίου 1994, C-452/93 P, Magdalena Fernández κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4295, σκέψεις 22 και 23· προτάσεις Léger στην προπαρατεθείσα υπόθεση Κοινοβούλιο κατά Vienne, Συλλογή 1995, σ. I-2443, σημείο 25

Κατά την πρόσληψή του ως δοκίμου υπαλλήλου, ο προσφεύγων είχε κατοικία στο Sant'Olcese, όπου κατοικούσε μόνιμως πριν από την απόσπασή του ως εθνικού εμπειρογνώμονα. Μετά την απόσπασή του, η σύζυγος και η κόρη του εξακολούθησαν να κατοικούν εκεί, πάντοτε μόνιμως. Επιπλέον, ο προσφεύγων είχε στον τόπο αυτό μόνιμη σχέση εργασίας με τον εργοδότη του, την κοινότητα της Γένουας, καθώς και σταθερές κοινωνικές σχέσεις. Τέλος, ο προσφεύγων επέστρεφε συχνά στον τόπο αυτό κατά τη διάρκεια της αποσπάσεώς του, εκδηλώνοντας έτσι την πρόθεσή του να διατηρήσει εκεί μόνιμες οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις (σκέψη 42).

Αντιθέτως, ο προσφεύγων διέμενε στην επιπλωμένη κατοικία του κοντά στις Βρυξέλλες μόνο για να ασκεί τα καθήκοντά του στο πλαίσιο της αποσπάσεώς του ως εθνικού εμπειρογνώμονα (σκέψη 44).

Παραπομπή: Προτάσεις Mancini στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του ΔΕΚ, 9 Οκτωβρίου 1984, 188/83, Witte κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1984, σ. 3465, 3476· προπαρατεθείσες προτάσεις Léger στην υπόθεση Κοινοβούλιο κατά Vienne, σημείο 25

Επομένως, ο τόπος που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την εφαρμογή του άρθρου 10, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII είναι ο τόπος κατοικίας του προσφεύγοντος στο Sant'Olcese. Κατόπιν του διορισμού του ως δοκίμου υπαλλήλου και ενόψει των υποχρεώσεων που υπέχει από το άρθρο 20 του ΚΥΚ, ο προσφεύγων υποχρεώθηκε

να αλλάξει τόπο διαμονής υπό την έννοια του άρθρου 10 του παραρτήματος VII (σκέψη 45).

Η λύση αυτή είναι σύμφωνη με τον σκοπό του άρθρου 10 του παραρτήματος VII, το οποίο σκοπεί στην αντιστάθμιση των εξόδων και των δυσχερειών που υφίσταται ο δόκιμος υπάλληλος λόγω της αβέβαιης καταστάσεώς του, ιδίως οσάκις αυτός υποχρεούται να διαμένει προσωρινά στον τόπο υπηρεσίας του, διατηρώντας συγχρόνως, επίσης προσωρινά, την προηγούμενη κατοικία του (σκέψη 46).

Παραπομπή: ΔΕΚ, 5 Φεβρουαρίου 1987, 280/85, Μουζουράκης κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1987, σ. 589, σκέψη 9· ΔΕΚ, 10 Ιουλίου 1992, T-63/91, Benzler κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2095, σκέψη 20

Αυτή η αβέβαιη κατάσταση του υπαλλήλου διαρκεί μέχρι τη μονιμοποίησή του κατά τη λήξη της περιόδου δοκιμαστικής υπηρεσίας του (σκέψη 46).

Παραπομπή: Κοινοβούλιο κατά Vienne, προπαρατεθείσα, σκέψη 27

Επιπλέον, ο προσφεύγων δεν εδικαιούτο αποδόσεως των εξόδων μετακομίσεως από το Sant'Olcese στις Βρυξέλλες, πριν μονιμοποιηθεί (σκέψη 47).

Παραπομπή: Προπαρατεθείσες προτάσεις Léger επί της υποθέσεως Κοινοβούλιο κατά Vienne, σημείο 31

Προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να δικαιούται των επιμέαχων παροχών, πρέπει να αποδείξει τα εξής: α) ότι η διαμονή του στον τόπο υπηρεσίας του ήταν προσωρινή, υπό την έννοια ότι τη διατηρούσε μόνο για να ασκεί τα καθήκοντά του στο πλαίσιο της αποσπάσεώς του, κατ' εντολήν του εργοδότη του στη χώρα καταγωγής του, για ορισμένο χρονικό διάστημα, β) ότι διατήρησε την παλαιά κατοικία του στον τόπο

που βρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων του στη χώρα καταγωγής του και γ) ότι, λόγω του διορισμού του, δεν μπορεί πλέον να κατοικεί στον παλιό αυτό τόπο κατοικίας του (σκέψη 48).

Η επίδικη απόφαση ακυρώνεται καθόσον αρνείται τη χορήγηση στον προσφεύγοντα του ευεργετήματος των ημερησίων αποζημιώσεων του άρθρου 10 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (σκέψη 49).

Επί της αποζημιώσεως εγκαταστάσεως

Το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ ορίζει ότι, προκειμένου ο υπάλληλος να δικαιούται αποζημιώσεως εγκαταστάσεως, πρέπει να πληροί τη μία από τις ακόλουθες δύο εναλλακτικές προϋποθέσεις, ήτοι, είτε να πληροί τους όρους για τη χορήγηση του επιδόματος αποδημίας, είτε, να αποδεικνύει ότι υποχρεώθηκε να αλλάξει διαμονή για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του άρθρου 20 του ΚΥΚ (σκέψεις 50 και 51).

Ο προσφεύγων δικαιούται επιδόματος αποδημίας, το οποίο του χορηγήθηκε με απόφαση της Επιτροπής καταστάσα απρόσβλητη. Συνεπώς, δικαιούται αποζημιώσεως εγκαταστάσεως (σκέψεις 53 και 54).

Για να έχει το δικαίωμα αυτό, ο υπάλληλος δεν οφείλει να αποδείξει επιπλέον ότι υποχρεώθηκε να αλλάξει διαμονή (σκέψη 54).

Ο ενδιαφερόμενος δεν οφείλει επίσης να αποδείξει την ύπαρξη πραγματικών εξόδων (σκέψη 55).

Παραπομπή: ΔΕΚ, 9 Νοεμβρίου 1978, 140/77, Verhaaf κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 635· προτάσεις του Sir Gordon Slynn στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του ΔΕΚ, 18 Μαρτίου 1982, 90/81, Burg κατά Δικαστηρίου, Συλλογή 1982, σ. 983, 995· ΠΕΚ, 30 Ιανουαρίου 1990, T-42/89, Yorck von Wartenburg κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1990, σ. II-31, σκέψεις 21 έως 23

Η αποζημίωση εγκαταστάσεως καταβάλλεται στον μονιμοποιηθέντα υπάλληλο και όχι στον δόκιμο υπάλληλο. Επομένως, στην πλέον συχνή περίπτωση, δηλαδή στην περίπτωση του δοκίμου υπαλλήλου ο οποίος μονιμοποιείται στη συνέχεια, ο ενδιαφερόμενος έχει ήδη «εγκατασταθεί», προσωρινώς τουλάχιστον, στον τόπο υπηρεσίας του προκειμένου να τηρήσει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 20 του ΚΥΚ. Η αποζημίωση εγκαταστάσεως σκοπεί στην αντιστάθμιση των εξόδων που συνεπάγεται η κατάσταση του δεόντως μονιμοποιηθέντος υπαλλήλου, ο οποίος μεταβαίνει από ένα αβέβαιο καθεστώς σε ένα οριστικό καθεστώς και, ως εκ τούτου, πρέπει να είναι σε θέση να κατοικήσει και να ενταχθεί μονίμως και διαρκώς στον τόπο υπηρεσίας του για αόριστο αλλά σημαντικό χρονικό διάστημα. Είναι εύλογο να υποτεθεί ότι ο υπάλληλος ο οποίος υποχρεούται για τον λόγο αυτό να αποκτήσει σταθερή κατοικία θα υποστεί ορισμένα πρόσθετα έξοδα, ιδίως όσον αφορά τη διαμόρφωση κατοικίας κατάλληλης για μακρόχρονη παραμονή, τα οποία δεν χρειάζονται να υποστεί όσο η κατάστασή του παρόμοια αβέβαιη (σκέψη 56).

Παραπομπή: Verhaaf κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 18

Η επίδικη απόφαση ακυρώνεται καθόσον αρνείται τη χορήγηση στον προσφεύγοντα του ευεργετήματος της αποζημιώσεως εγκαταστάσεως.

Επί της αποδόσεως των εξόδων ταξιδιού για την ανάληψη υπηρεσίας

Η έννοια του «κέντρου των συμφερόντων», κατά τον καθορισμό του τόπου καταγωγής υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII, έχει ευρύ περιεχόμενο και σημαίνει τον τόπο όπου ο υπάλληλος διατηρεί τους κύριους οικογενειακούς δεσμούς του, τα περιουσιακά του συμφέροντα ή τα πολιτικά του δικαιώματα, χωρίς κατ' ανάγκη να έχει εκεί την κατοικία του. Αντιθέτως, ο τόπος προσλήψεως είναι ο τόπος όπου έχει τη συνήθη κατοικία του ο ενδιαφερόμενος κατά την πρόσληψή του (σκέψη 64).

Παραπομπή: Benzler κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 24

Υπό τις παρούσες συνθήκες, δεδομένου ότι ο προσφεύγων κατοικούσε μόνιμως στο Sant'Olcese, ενώ η διαμονή του στις Βρυξέλλες ήταν προσωρινή, είναι δικαιολογημένο να θεωρηθεί ότι το Sant'Olcese ήταν ο τόπος της συνήθους κατοικίας του υπό την έννοια των επίμαχων διατάξεων (σκέψη 64).

Συνεπώς, η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του παραρτήματος VII, αρνούμενη να αποδώσει στον προσφεύγοντα τα έξοδα ταξιδιού στα οποία υποβλήθηκε για να αναλάβει τα καθήκοντά του (σκέψη 66).

Επί των χρηματικών αιτημάτων

Το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, δέχεται τα αιτήματα του προσφεύγοντος.

Διατακτικό:

Το Πρωτοδικείο ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής της 1ης Σεπτεμβρίου 1994, καθόσον αρνείται τη χορήγηση προς τον προσφεύγοντα του ευεργετήματος της αποζημίωσης εγκαταστάσεως του άρθρου 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, την απόδοση των εξόδων ταξιδιού για την ανάληψη καθηκόντων βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ως άνω παραρτήματος, και την καταβολή των ημερησίων αποζημιώσεων του άρθρου 10, παράγραφος 1, του παραρτήματος αυτού.

Υποχρεώνει την Επιτροπή να καταβάλει στον προσφεύγοντα την αποζημίωση εγκαταστάσεως, τα έξοδα ταξιδιού για την ανάληψη καθηκόντων και τις ημερήσιες αποζημιώσεις, πλέον τόκων με επιτόκιο 8 % ετησίως, από τις αντίστοιχες ημερομηνίες κατά τις οποίες τα κονδύλια αυτά κατέστησαν απαιτητά βάσει του παραρτήματος VII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.